

ETH DIARI

Numerò 13
Diuendres 22 de gèr 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

“JOSU TERNERA” ENA COMISSION DE DRETS UMANS DETH PARLAMENT BASC

José Antonio Urrutikoetxea, coneishut per "Josu Ternera", presoèr preventiu pera sua presumpta vinculacion damb ETA e parlamentari d'EH des des eleccions deth darrèr 25 d'octobre, serà un des representants dera plataforma "abertzale" ena Comission de Drets Umans deth Parlament basc, amassa damb Jone Goirizelaia e Arnaldo Otegi, segontes an informat hònts d'aguesta formacion.

Eth grop parlamentari barrèc aguesta setmana era distribucion des sòns membres enes 14 comissions dera cramba basca, en tot méter en sies d'eres as dus deputats autonomicas presoèrs preventius, José Antonio Urrutikoetxea "Josu Ternera" e José Antonio Etxeberria serà present, ath delà der organ parlamentari dedicat a Drets Umans, en d'Ahèrs Europèus e Accion Exterior, que compartirà damb Esther Aguirre e Arnaldo Otegi, e Ensenhament e Cultura damb Aurkene Astibia e Jon Salaberria.

Atau madeish, Etxeberria, prenerà part enes comissions d'Agricultura e Pesca, Ordenacion Territorial, Transports e Miei Ambient, amassa damb Pablo Gorostiaga e Iñaki Antigüedad, e ena d'Incompatibilitats damb Rakel Peña e Iñigo Iruin.

Andús cargues escuelhudi complissen preson preventiu en Alcalà Meco (Madrid) e actuaments son en centre penitenciari de Nanclares dera Òca (Alava), a on sigueren trasladats entà assistir ath plen d'investidura deth lehendakari Juan José Ibarretxe.

(Reaccions/darrér)

XAVIER CARDONA DEISHARÀ ETH LIDERATGE DETH PARTIT POPULAR ARANÉS

Hònts ben informades mos diden que Xavier Cardona, banquèr, empresari d'ua botiga de ferreteria e presents, e còssso der Ajuntament de Vielha, deisharà proximament eth cargue de maxim responsable deth Partit Popular Aranés. Eth Sr. Cardona, trabalhador nat, segurament qu'a artenhut eth maxim de trèir eth chuc as 24 ores deth dia trabalhant, e ara eth prètzhet li acapare tota era sua atencion. Èster client abituau deth pònt aèri de Madrid -lèu tres viatges ara setmana que l'utilise- li comence a representar ua pesada activitat qu'a de conjugar entre es anades entà sedences deth partit (Val d'Aran/Lhèida/Barcelona e Madrid), es hèires comerciaus e es amassades. Es nòstes hònts diden qu'e fatigat e que vò eth cambi. Uns auti des sòns companhs, tamb mès ironia, diden que serà bon aguest relhèu entà cambiar era imatge deth PP ena Val, en sintonia tamb eth viratge centrista deth partit: "serie tota ua leçon entà Pepito qu'es de mieja edat dera oposicion der Ajuntament se retirèssen en casa entà dar pas as joeni".

TOT LES QUE DITZ ADIU A TÒNHO

Un bon corròp de gent silenciosa, respectuosa e emocionada qu'acompanhèc era tarde d'ager es despulhes de Jusèp Antòni Boya, *Tònho des Banhs* coma se le coneishie popularament, ena ceremonia deth sòn enterrament ena glèisa de Les e, posteriorament, en cementiri d'aguesta poblacion.

Amics e familiars portèren ena esquia era caisha mortuòria en processon enquiara glèisa, en tot que les preceudie era forgoneta dera funerària ben plia de coronas e rams de flors.

Tot es vesins de Les, fòrça personnes de d'auti pòbles dera Val e, sustot, molta joenessa auroraue respectuosament aguest joen, de trenta ans, qu'en un malurós accident perdèc era vida ena montanha.

Mossèn Jusèp Maria oficièc tota era ceremonia e reconhortèc -en public e en privat- uns solids puntaus dera parròquia, Danièl e Juanita, pairs deth hilh defunt, e ac hec coma podec, mès tamb eth convençut messatge des creienti.

Tònho qu'ère estimat en Les. Era sua illusion ère era caça,

e tanben eth sòn bestiar. Es vaques e es shivaus li dauen trabalh, mès tanben fòrça satisfaccions. De trenta vaques, ara n'auie sies d'amainades e quate mès que n'eren dejà prèstes. A nosati coma periodistes non mos costèc pas guaire de trobar ciutadans de totes es edats que repetien çò de madeish en tot parlar de Tònho: "ère plan bona persona, serviciau e tostemp hège favors", "tostemp qu'ère alegré", "hège remoquets", "toti l'estimàuem".

E ce qu'Antòni tanben ère: un caçaire de prumèra. Es hèts son coneishudi, tot e que quauqui detalhs s'an condat e escrit malament.

Er episòdi comence dimars, quan Tònho, sa pair, sa frair e eth sòn cunhat caçauen sangliers en Arres de Sus. Demàs dera batuda e desseparà-se deth grop entà anar a cercar es pèces qu'aucic, Antòni ja non tornèc. Des quate destra tarda enquià es ueit deth ser eth grop de familiars que sagèc de localisà-le. En tot véder que non le podien trobar avertiren as pompiers.

Siguec un equip de dètz pompiers -sies de Vielha, un de Bossòst e tres de Les-, qu'amassa tamb amics de Les e

d'Arres realisèren era batuda, que siguec positiua, en tot trobar eth còs d'Antòni, caperat de nhèu, entà quate dera maitiada.

Tot hè a pensar que siguec enterrat per un laueg de nhèu, queiguda des d'ua còta de 2.200 mètres, en tot qu'eth joen caçaire ère enterrat en ua còta de 1.650 mètres. Donques recebec un fòrt truc d'un bon celh de nhèu des d'uns 500 mètres, tamb era caracteristica qu'ère ua nhèu gelada, mortau.

Entàs nau deth maitin un membre dera Guàrdia Civiu, delegat peth jutge, hec er auçament legau deth cadavre. Açò mos hè desmentir, çò que s'a dit, qu'ena recèrca i participèren agents deth Grop de Rescat de Montanha dera Guàrdia Civiu".

Eth lòc a on i auie eth cadavre ère de plan mau accès; per açò se triguèc tant en hèr er auçament deth cadavre e siguec de besonh un elicotèr entà arribà-i e portà-le, posteriorament, entath tanatori der espitau de Vielha.

Com didien es coronas e rams deth pair e era mair, era des amics e era des caçaires d'Aran: te rebrembaram!

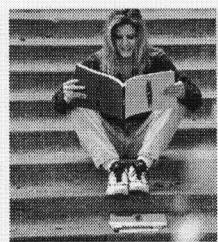
Eth pròplieu dia 25 de gèr que comence eth

CORS DE GESTION COMERCIAU E ATENCION ATH CLIENT

Cors de reciclatge amiat entà professionaus joen e adults que volguen apréner es tecnicques mès modèrnas dera comunicacion e venda. Cors de 20 ores, de deluns a diuèndres pendant dues setmanes (deth 25 de gèr enquiath 5 de hereuèr). Des 19 enquiás 21 ores enes locaus deth centre en Vielha. Professor: J-R Colomines-Companys (Es classes seràn en catalan). Entà inscripcion e matricula cau trucar per tardes ath telefon 973 64 17 72.

**Centre d'estudis
VIVÉNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirenèus**

telefon 973 641772

Es adolescents tamb bona autoestima son mens propensi a prèner drògues o alcoòl

Es adolescents qu'exprimissen nauti nivèus d'esperança, optimisme e autoestima son mens propensi a humar, prèner alcoòl o drògues que d'auti adolescents, segon es investigaires. "Er optimisme, era esperança e era autoestima pòden èster determinant vitaus entà esvitar er us de substàncies", assolideren investigaires en mes de gèr en *The Journal of Social and Clinical Psychology*.

Er equip, dirigit peth doctor Scott Carvajal dera Universitat de Texas-Houston Health Science Center, demanèc a lèu 2.000 mainatges d'11 a 14 ans qu'aumplissen uns qüestionaris que mesurauen es niveus individuaus d'usatge de cigarretes, alcoòl e mariuana. Es estudiants tanben realisèren pròves entà mesurar nivèus de trèts psicologics taus com er optimisme (definit com es sentiments positius entath futur), esperança (confiança en qu'es ròples dera vida s'arteneràn) e autoestima (assessorament positiu sus eth valor dera pròpria persona). Segontes er estudi, "eth 55,1%, eth 36,5% e eth 8,7% des participaires informèren

qu'auien prenut alcoòl, cigarretes e mariuana respectiuament". Mès qu'uns nivèus anautits de trèts de personalitat positius semblen amendri significatiuament es riscos der us d'aguestes substàncies. Per exemple, es estudiants tamb es nivèus mès nauti d'optimisme tanben auen un 20% mens de risc de bugar alcoòl, un 22% mens de humar cigarretes e un 14% mens de risc de provar era mariuana, en comparança tamb es estudiants mès pessimistes. Nivèus anautits d'esperança amendri es riscos d'usatge des tres substàncies d'ua manera plan pàriera. Ua autoestima anautida amendrie eth risc de bugar alcoòl e de humar cigarretes en un 17 e 22 per cent respectiuament, mès qu'auc pòc o cap efècte sus er us dera mariuana.

Senhalen qu'aguesti resultats non còmbien tamb eth sexe, ètnia o grop socioeconómic.

En basà-se enes sues trobades, es investigaires pensen qu'es programmes anti drògues amiadi entar aument des nivèus personaus d'optimisme, esperança e autoestima pòden èster especialment efectius entà esvitar qu'es adolescents hèsquen a servir substàncies adictives.

Es trucades as móbils sonque acceptaràn eth 6 iniciau, e es trucades internacionaus eth 00 a compdar deth dissabte

A compdar deth pròplic dissabte, dia 23, entà trucar a toti es telefons móbils, tant se se hèn des de telefons fixes coma des de móbils, calerà mercar eth 6 coma prumèra chifra enllòc deth 9, qu'ei eth numerò que se mercaue tradicionaument. Des dera data, atau madeish, solet seràn valides es trucades internacionaus que se hèsquen damb eth prefixe 00, mentre eth vielh 07 deisharà d'auer vigència. Totun, entà facilitar era adaptacion, es usatgers que mèrquen es numeròs vielhs escotaran, des deth dissabte 23 de gèr e enquiat 27 d'hereuèr, un enregistrament que les rebrem-

barà eth cambi dera numeracion. Aguest enregistrament non supausarà cap còst ar usatger.

Des deth darrèr 14 de novembre e enquiat pròplic dissabte, dia 23 de gèr, s'a podut trucar tant damb era vielha enumeracion coma damb era naua. Ei a díder, entre aguestes dates s'an acceptat es trucades as móbils que comencen per

6, e tanben as que comencen per 9, e es trucades internacionaus damb eth prefixe 07 e damb eth prefixe 00.

A compdar deth dissabte, sonque s'acceptaràn eth 6 e eth 00. Aguest cambi aubedissen ath Nau Plan de Numeracion (NPN) prebotjat pera Administracion deuant era escassetat de numeròs e era aparicion de nauis operadors e, en eth cas deth cambi deth prefixe internacionau, entà adaptà-se ara normativa europea des telecomunicacions.

PP, PSOE e IU critiquen duraments era decision d'EH

BARRIO (PP)

REMÈRCA DE "TRUFANDERIA" QU'UN ETARRA DEFENIGUE ES DRETS UMANS

Eth secretari generau deth Partit Popular (PP) en País Basc, Carmelo Barrio, a qualificat de "trufanderia" era inclusion de José Antonio Urruticoetxea Bengoetxea, "Josu Ternera", que sigueus maxim responsable d'ETA, entre es representants d'Euskal Herritarrok (EH) ena Comission de Drets Umans deth Parlament basc.

"Sembla ua trufaria qu'ua persona coma "Josu Ternera" pogui prèner part d'ua comission qu'a es sòns objectius de trabalh precisaments en çò contrari qu'eth represente, ei a díder, en parlar, en trabalhar en favor deth reconeishement dera non-violència, dera condemna ara violència", a dit Barrio a Servimedia.

Eth dirigent popular a soslinhat que "Josu Ternera" ei "un expèrt ena vulneracion des drets umans" e que, per tant, era sua inclusion ena cramba autònoma ei ua "dolenta notícia" entara activitat parlamentària.

Segontes Barrio, cau auer en compde qu'era estratègia politica d'EH "va tostems per contra dera logica des causes", per çò que "assistim ar usatge des esturments qu'era democracia balhe per part d'un grop que non reconeish es règles deth jòc" e que, en quaussevolh cas, ac hè d'acòrd ath "sòn besonh estetic e propagandistic".

BORRELL (PSOE)

QUALIFICA DE "DISBARAT" ENCOMANAR A TERNERA ERA DEFENSA DES DRETS UMANS.

Eth candidat socialista ara Presidència deth Govèrn, Josep Borrell, a afirmat qu'ei "ua elleccion disbaratada" in-

cludir a "Josu Ternera" ena Comission de Drets Umans deth Parlament basc.

Pera sua part, era portaveu dera Executiva deth Partit Socialista d'Euskadi (PSOE), Rosa Díez, a declarat qu'Euskal Herritarrok (EH) a escuelhut a "Josu Ternera" coma representant ena Comission de Drets Umans deth Parlament basc "perque ei eth mès expèrt en vulneràlies", e a demandat ath dirigent etarra que profitigui d'aguest fòro entà desencusà-se deuant des victimes.

MADRAZO (IU)

"ETH CONTRIBUÍS A LHEUAR BOCHÒRLES MÈS QU'A CICATRISAR HERIDES"

Eth coordinador de Quèrra Unida (IU) en País Basc, Javier Madrazo, a dit qu'era decision d'Euskal Herritarrok (EH) d'includir ath dirigent etarra José Antonio Urruticoetxea Bengoetxea, coneishut per "Josu Ternera", ena Comission de Drets Umans deth Parlament autònòm, "luenh de cicatrizar herides, contribuís a lheuar mès bochòrles".

Dempùs de constatar que "Josu Ternera" a dret a èster en quaussevolh instància parlamentària dada era representacion d'EH, Madrazo a soslinhat, en declaracions a Servimedia, "era importància qu'a en politica eth tacte, e en aguest sentit EH a estat francaments malerosa ara ora de decidí-se, encara qu'ei a temps de reconsiderar".

"Eth País Basc a de besonh d'iniciatiues e propòstes que pòrtiguen a umanisar eth conflicte basc, e en aguest cas era designacion de "Josu Ternera", luenh de cicatrizar herides, coma ei eth desir dera magèr part des ciutadans d'Euskadi, çò que hè lheuar naues veishigues completaments innecessàries", a hijut.

Kosovo: es combats se generalisen

Se reprenen es combats en nòrd de Kosovo. Dijaus peth mai-tin s'enteneren trèts d'arma leugèra e explosions de mortèr ath torn de Kosovska Mitrovica.

Era policia sèrbia a estienut veïculs blindadi en tota era zòna a on dimèrcles liurec importants afrontaments tamb er Exercit de Liberacion de Kosovo.

Belgrat assolide qu'es sues forces sajèren de redusir un grop de rebèus que s'auien amagat en ua casa dera localitat de Vaganica. Segontes es madeishes hònts, ena luta moriren dus separatistes albanokosovars.

Era sistematica violacion dera tràva per andues parts poderie de generar en guèrra dubèrta autan lèu s'acabe er iuèrn.

Era OTAN, prèsta entà bombardar Sèrbia

Dauant era gravetat dera situacion en Kosovo, es menaces dera OTAN pujen de ton: se non se tròbe ua solucion pacifica ath conflicte, era Aliança atlantica qu'ei prèsta entà atacar. Atau ac rebrembèc dijaus eth secretari generau dera organisacion, Javier Solana.

E tropes aliades se premanissen entath petjor, ua possibilitat qu'ei dessús era taula mès que non se harà realitat en cuert plaç, encara que William Walker, cap dera mission dera Organizacion entara Seguretat e Cooperacion en Europa, sigue expulsat de Kosovo.

Ei bases d'Aviano e Piacenza, en Itàlia, son en plia activitat; es assagi entà esvitar es bombes contunharàn. Diuèndres s'amasse en Londres eth grop de contacte.

Parallèlament, es ambaishadors dera OTAN tanben discutiran en Brussèlles sus era crisi kosovara, en tot auer ben present eth plaçament des Estats Units, que dimèrcles presionèc entà balhar un ultimatum a Belgrat.

AGENDA

Aué se celebre era hèsta de Sant Vicènç, era hèsta des estudiants dera Val.

I aurà activitats culturals e dinars amassa en fòrça escoles deth païs.

9.45/ 11.40/ 13.30 e
14.30 Despartiment de prèmis en Baqueira Beret des corsi d'esquí, esquí setmana e snowboard

22.30 ores
Cine Vielha:
BUDDY

23/2 ores Ritmes
'Caribens' en Tiffany's. Vaquèira.

DISTRIBUÏDORS

Cercam personnes que volguen prèner part en equip de distribuïdors d'ETH DIARI

Auem de besonh ua o dues personnes tamb coche pròpri, entà despàrtir eth diari entre es soscritors deth pais pendent es maitins, cada dia, de dimarts a dimenge.
telefon 973 64 17 72

Editor ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Europa des Pirineus (Val d'Aran)
Carrer Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espita)
25530 Vielha, Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail: vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Companys
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Pilar Barés e Xavier Gutierrez.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI a Vielha

Tirada: 1000 exemplars.

**TAULEU D'ANONCIS
anoncis per paraules
telefon 973 641772
(Servici de franc entàs estudiants)**